

PROGRAM POTPORE ZA OBNOVU
NARUŠENOG PROIZVODNOG POTENCIJALA
U SEKTORU MESNOG GOVEDARSTVA,
SVINJOGOJSTVA, TE MESNOG OVČARSTVA I
KOZARSTVA ZA RAZDOBLJE OD 2025. DO
2027. GODINE

Zagreb, lipanj 2025. godine

Sadržaj

1. UVOD	2
2. CILJ PROGRAMA	3
3. PRAVNA OSNOVA.....	3
4. TRAJANJE PROGRAMA	4
5. MJERE U PROVEDBI PROGRAMA.....	4
6. OBLIK I NAČIN DODJELE POTPORE	4
7. PRIHVATLJIVI KORISNICI POTPORE	5
8. PROVEDBA PROGRAMA.....	6
9. OBVEZE KORISNIKA POTPORE	6
10.FINANCIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA	7

1. UVOD

Sektor stočarstva iznimno je osjetljiva grana primarne poljoprivredne proizvodnje, a posljednjih godina dodatno je izložen nizu tržišnih poremećaja koji su započeli provedbom mjera sprječavanja širenja bolesti COVID – 19, na što se nastavio značajan porast cijena energenata i stočne hrane kao posljedica ruske agresije na Ukrajinu.

Osim globalnih poremećaja, sveukupnu stočarsku proizvodnju na nacionalnoj razini ugrozile su 2020. godine nepogode u vidu potresa koji su uzrokovali velike materijalne štete na stambenim i stočarskim objektima što je uzrokovalo preseljenja stoke sa farmi, promjene hranidbe te nemogućnost provedbe tehnoloških mjera u držanju stoke. Ekstremne klimatske pojave tijekom 2022. i 2023. godine znatno su otežale proizvodnju, narušivši stabilnost opskrbe i povećavši ranjivost stočarske proizvodnje. U 2022. godini veći je dio Republike Hrvatske zadesila velika suša koja je dovela do poremećaja u proizvodnji stočne hrane, a što je značajno utjecalo na povećanje troškova proizvodnje. Na mnogim farmama, suša je rezultirala padom prinosa tradicionalnih izvora hrane poput livada, pašnjaka a isto tako i silažnog kukuruza. Poljoprivrednici su bili prisiljeni ulagati u alternativne izvore hrane kako bi osigurali adekvatnu hranidbu svoje stoke. Tijekom 2023. godine velike posljedice na najveći dio prostora Republike Hrvatske su imale štete od olujnog nevremena koje je kao i potres ostavilo brojne štete na stambenim i gospodarskim objektima. Dodatno, na sve navedeno, sektor svinjogojstva od kraja lipnja 2023. godine izložen je poremećajima uzrokovanim pojavom afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj.

Posljedice navedenih okolnosti, su kumulativno značajno utjecale na narušavanje proizvodnog potencijala poljoprivrednih gospodarstava koja se bave primarnom govedarskom, svinjogojskom i ovčarsko-kozarskom proizvodnjom.

Ukupno gledano, ovi su događaji smanjili proizvodni kapacitet u sektoru, doveli do pada broja teladi, prasadi, janjadi i jaradi te otežali obnovu stada. Oporavak sektora zahtijeva značajna ulaganja i dugotrajnu obnovu proizvodnih kapaciteta.

Posljednjih godina bilježi se porast i uvoza i izvoza goveda, pri čemu uvoz znatno nadmašuje izvoz, dok se broj novorođenih grla domaćeg podrijetla kontinuirano smanjuje. Podaci za 2024. godinu, prema kojima je uvezeno gotovo 200.000 grla, ponajviše teladi i mlađe junadi za tov, potvrđuju trend prisutan niz godina. Uvoz je porastao za 30 % u usporedbi s prosječnim uvozom u razdoblju od 2019. do 2023. godine. Istodobno, broj se domaće teladi nastavlja smanjivati te je u 2024. godini registrirano svega 106.332 grla, što je 10 % manje u odnosu na prethodno petogodišnje razdoblje. Takvi trendovi ukazuju na daljnje urušavanje proizvodnog potencijala sektora govedarstva i proizvodnje goveđeg mesa, kao i na sve veću ovisnost o uvozu. Proizvodnja goveđeg mesa u 2024. godini smanjena je za 11,2 % u odnosu na prosjek ostvaren u petogodišnjem razdoblju 2019.–2023. Samodostatnost u proizvodnji goveđeg mesa također je u stalnom padu, te je u 2023. godini iznosila svega 57 %. Slični se trendovi bilježe i na razini Europske unije, s naglaskom na sve manji broj krava. Uz pad broja grla izazvan strukturnim promjenama, proizvodnju dodatno ugrožava i pojava zaraznih bolesti poput slinavke i šapa.

Stopa samodostatnosti Europske unije u sektoru svinjskog mesa u 2023. godini iznosila je 116%, što je smanjenje za 4,13% u odnosu na 2022. godinu. Nasuprot visokoj samodostatnosti na razini Europske unije i usmjerenosti izvozu, Republika Hrvatska podmiruje prosječno 40% potreba za svinjskim mesom s područja drugih država članica. U razdoblju od 2018. do 2023. godine stopa samodostatnosti u proizvodnji svinjskog mesa smanjena je sa 64% na 55%.

Uz svinjsko meso, Republika Hrvatska ovisna je o prasadi uzgojenoj na području drugih država članica za punjenje tovnih kapaciteta. Prema podacima s linije klanja, broj zaklanih tovnih svinja u 2024. godini u odnosu na 2018. godinu smanjen je za 4,25%. Međutim, broj svinja uvezenih izravno na klanje (ponajprije kategorija odojci i prasad) povećan je za 9,8%, a broj svinja uvezenih za punjenje tovnih kapaciteta veći je za 20,8%. Osim navedenih pokazatelja, važno je istaknuti kako je uvoz svinjskog mesa u 2024. godini u odnosu na uvoz iz 2018. godine veći za gotovo 25%, a u odnosu na 2013. godinu udvostručen.

Ovce i koze čine oko 10% ukupnog stočnog fonda Republike Hrvatske. Razmjenom živih ovaca te ovčjeg i kozjeg mesa ostvarujemo deficit. U posljednje tri godine broj ovaca i koza se smanjuje. Ukupan broj ovaca u 2024. godini iznosio je 557,8 tisuća grla i u odnosu na 2023. godinu smanjen je za 7,2%, a ukupan broj koza u 2024. godini iznosio je 69,3 tisuća grla i u odnosu na 2023. godinu smanjen je za 6,8%.

2. CILJ PROGRAMA

Cilj Programa je pružanje financijske pomoći primarnim proizvođačima u sektoru proizvodnje goveda, svinja, ovaca i koza u svrhu ukupne uspješnosti i održivosti poljoprivrednih gospodarstava te obnova narušenog proizvodnog potencijala. Potporom će se obnoviti proizvodni potencijal sektora mesnog govedarstva, svinjogojstva, te ovčarstva i kozarstva koliko je u promatranom razdoblju narušen. Potpore će biti usmjerene na obiteljska poljoprivredna gospodarstva male i srednje veličine u rangu mikro, malih i srednjih poduzeća koja uzgajaju krmače, goveda te ovce i koze mesnih i kombiniranih pasmina.

3. PRAVNA OSNOVA

Pravni temelj za donošenje ovoga Programa je:

- članak 39. Zakona o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18., 42/20., 127/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 52/21., 152/22. i 152/24.),
- Uredba Komisije (EU) 2022/2472 od 14. prosinca 2022. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektorima poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL 327/1, 21.12.2022.) (u daljnjem tekstu: Uredba o poljoprivrednom izuzeću).

Potpore dodijeljene kroz ovaj Program spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. Ugovora i izuzete iz obveze prijave iz njegova članka 108. stavka 3. s obzirom da ispunjavaju sve opće uvjete utvrđene u Poglavlju I. i sve posebne uvjete iz točaka 3(d) i 6(h) članka 14. Uredbe o poljoprivrednom izuzeću.

Ovaj Program ima uporište u:

- Programu razvoja sektora mesnog govedarstva u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2030. godine i Akcijskom planu za provedbu Programa razvoja sektora mesnog govedarstva u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2027. godine,
- Programu razvoja sektora svinjogojstva u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2030. godine i Akcijskom planu za provedbu Programa razvoja sektora svinjogojstva u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2027. godine
- Programu razvoja sektora mesnog ovčarstva i kozarstva u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2030. godine i Akcijskom planu za provedbu Programa razvoja sektora mesnog ovčarstva i kozarstva u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2027. godine

donesenim Odlukama Vlade Republike Hrvatske na sjednici održanoj 12. lipnja 2025. godine.

4. TRAJANJE PROGRAMA

Program će se provoditi u razdoblju do 2027. godine.

5. MJERE U PROVEDBI PROGRAMA

Mjere u provedbi ovog Programa su:

Mjera 1: Potpora za obnovu narušenog proizvodnog potencijala u sektoru mesnog govedarstva

Mjera 2: Potpora za obnovu narušenog proizvodnog potencijala u sektoru svinjogojstva

Mjera 3: Potpora za obnovu narušenog proizvodnog potencijala u sektoru mesnog ovčarstva i kozarstva

6. OBLIK I NAČIN DODJELE POTPORE

U okviru ovog Programa omogućit će se dodjela potpore uzgajivačima goveda, krmača, ovaca i koza za pokriće troškova nastalih prilikom povećanja standardnog prinosa potencijala za proizvodnju na gospodarstvu.

Maksimalni iznos potpore po korisniku kroz ovaj Program ovisi o standardnom prinosu potencijala na gospodarstvu u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva za potporu. U izračunu se koriste koeficijenti standardnog prinosa proizvodnje, koji se preuzimaju iz važećeg kalkulatora ekonomske veličine poljoprivrednog gospodarstva (EVPG) Sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (engl. Farm Accountancy Data Network - FADN).

Veličina gospodarstva za potrebe ovoga Programa izračunava se:

- iz broja ženskih grla mesnih i/ili kombiniranih pasmina goveda na gospodarstvu koja su se barem jednom telila, izuzev izvornih pasmina goveda
- iz broja krmača i suprasnih krmača na gospodarstvu
- iz broja ženskih grla mesnih i/ili kombiniranih pasmina ovaca i/ili koza na gospodarstvu koja su se barem jednom janjila/jarila.

Maksimalni iznos potpore po poljoprivrednom gospodarstvu se izračunava po formuli:

$$X (\text{€}) = (a - b) \times KSP$$

U kojoj je:

X - maksimalni iznos potpore po gospodarstvu u eurima

a - potencijal poljoprivrednog gospodarstva iskazan u broju prihvatljivih grla krava, ovaca i koza na dan 31.12. godine koja prethodi godini podnošenja zahtjeva za potporu ili u broju krmača i suprasnih krmača temeljem posljednje dojava brojnog stanja svinja na gospodarstvu koja prethodi prvom danu podnošenja zahtjeva za potporu, uvećan za 10, 20, 30 ili 40%, prema odabiru podnositelja zahtjeva za potporu

b - potencijal poljoprivrednog gospodarstva iskazan u broju prihvatljivih grla krava, ovaca i koza držanih na gospodarstvu na dan 31. 12. godine koja prethodi godini podnošenja zahtjeva

za potporu ili iskazan u broju krmača i suprasnih krmača temeljem posljednje dojava brojnog stanja svinja na gospodarstvu koja prethodi prvom danu podnošenja zahtjeva za potporu

a – b - rast potencijala proizvodnje iskazan kao razlika u broju grla prije i nakon sudjelovanja u Programu, zaokružen na viši cijeli broj

KSP – koeficijent standardnog prinosa proizvodnje iz važećeg kalkulatora EVPG za jedno prihvatljivo grlo

Najviši iznos potpore po korisniku iznosi:

- u sektoru mesnog govedarstva je 80.000,00 eura
- u sektoru svinjogojstva je 50.000,00 eura
- u sektoru mesnog ovčarstva i kozarstva je 30.000,00 eura

Jedan korisnik u mogućnosti je ostvariti pravo na potporu u okviru svih mjera ovoga Programa ali ne više od jednom u programskom razdoblju.

Ukoliko se na poljoprivrednom gospodarstvu nalazi više vrsta stoke prihvatljive za ovaj Program, korisnik je dužan odabrati vrstu stoke za koju podnosi zahtjev za potporu te se na osnovu korisnikova odabira izračunava standardni prinos proizvodnje tog gospodarstva.

Ukoliko se nakon zaprimanja svih pristiglih zahtjeva koji zadovoljavaju kriterije za potporom, utvrdi da je ukupni iznos zahtjeva veći od iznosa osiguranog u Državnom proračunu za ovu namjenu, iznos potpore po korisniku razmjerno će se umanjiti.

7. PRIHVATLJIVI KORISNICI POTPORE

Prihvatljivi korisnici su mikro, mala i srednja poduzeća definirana člankom 2. Priloga 1. Uredbe o poljoprivrednom izuzeću koja uzgajaju goveda, svinje, ovce i koze.

Korisnici u Mjeri 1. i Mjeri 3. moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- upisani su u Upisnik poljoprivrednika ili Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava
- ne isporučuju mlijeko u odobreni objekt u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla
- nisu upisani u Upisnik odobrenih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla, Odljak IX. - Sirovo mlijeko i mliječni proizvodi
- nisu upisani u Upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla s opisom djelatnosti prerada mlijeka na gospodarstvu i/ili sir i vrhnje i/ili mljekomat i/ili pokretni mljekomat.
- upisani su u Registar objekata (farmi),
- grla su upisana u Jedinstveni registar držanih životinja (u daljnjem tekstu: JRDŽ) te posjeduju najmanje:
 - o 3 uvjetna grla krava koja pripada skupini mesnih i/ili kombiniranih pasmina goveda, izuzev izvornih pasmina goveda

- 3 uvjetna grla koja pripada skupini mesnih i/ili kombiniranih pasmina ovaca i/ili koza
- iznimno, gospodarstava koja isporučuju mlijeko u odobreni objekt u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla ili su gospodarstva upisana u Upisnik odobrenih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla ili su upisana u Upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla s opisom djelatnosti sir i vrhnje i/ili mljekomat i/ili pokretni mljekomat, prihvatljiva su za broj grla iz skupine mesnih pasmina upisanih u JRDŽ na dan 31. 12. godine koja prethodi godini podnošenja zahtjeva

Korisnici u Mjeri 2. moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- upisani su u Upisnik poljoprivrednika ili Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava
- upisani su u Registar objekata (farmi) te prema posljednjoj dojavi brojnog stanja svinja na gospodarstvu, a koja prethodi prvom danu podnošenja zahtjeva za potporu na gospodarstvu drže najmanje 3 uvjetna grla krmača i/ili suprasnih krmača

Za izračun broja uvjetnih grla u ovom Programu primjenjuju se koeficijenti za krave 1, krmače 0,5, ovce i koze 0,15.

Procjenjuje se da će broj korisnika mjera biti veći od 2.000.

8. PROVEDBA PROGRAMA

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva odgovorno je za izradu i upravljanje ovim Programom.

Provedba ovog Programa propisat će se Pravilnikom, a provodit će ga Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Pravilnikom će se propisati detaljni uvjeti prihvatljivosti te potrebni dokazi o ispunjavanju uvjeta prihvatljivosti, razdoblje i način podnošenja zahtjeva za potporu, administrativna kontrola, isplata i povrat sredstava.

9. OBVEZE KORISNIKA POTPORE

9.1. Obveze korisnika za Mjeru 1. i Mjeru 3.

Korisnici u sektoru mesnog govedarstva, ovčarstva i kozarstva nakon primitka potpore kroz ovaj Program obvezuju se u roku od 24 mjeseca imati upisano u JRDŽ 10, 20, 30 ili 40% prihvatljivih grla krava, ovaca i/ili koza više u odnosu na broj krava, ovaca i/ili koza upisanih u JRDŽ na dan 31.12. godine koja prethodi godini podnošenja zahtjeva za potporu.

9.2. Obveze korisnika u Mjeri 2.

Korisnici koji ostvare pravo na potporu obvezuju se po isteku 24 mjeseca od primitka potpore u roku od 30 dana imati evidentiranu minimalno jednu dojavu brojnog stanja svinja na gospodarstvu, te sukladno dojavi/dojavama imati na gospodarstvu 10, 20, 30 ili 40% više

krmača i suprasnih krmača u odnosu na broj grla temeljem dojava koja je osnova za izračun potpore.

Ukoliko se temeljem administrativne kontrole korisnika utvrdi da nije postupao u skladu s obvezama propisanim ovim Programom, isti je u obvezi vratiti puni iznos dobivene potpore.

Ako korisnik sredstava sufinanciranja kroz ovaj Program nije mogao ispuniti propisane obveze zbog više sile ili izvanrednih okolnosti, nije u obvezi povrata novčanih sredstava.

10. FINACIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA

Program će se financirati u okviru sredstava Državnog proračuna, unutar financijskog plana Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva na aktivnosti T820072 - Izvanredne mjere pomoći u poljoprivredi, u ukupnom iznosu od 96.000.000,00 eura. Iznos od 32.000.000,00 eura u 2025. godini osiguran je u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2025. godinu i projekcijama za 2026. i 2027. godinu u okviru financijskog plana Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

Sredstva su planirana kako slijedi:

U Mjeri 1. iznos od 15.000.000,00 eura po godini provedbe Programa.

U Mjeri 2. iznos od 10.000.000,00 eura po godini provedbe Programa.

U Mjeri 3. iznos od 7.000.000,00 eura po godini provedbe Programa.

Ukoliko se po provedbi administrativne kontrole utvrdi kako su sredstva u nekoj od mjera nedostatna, sredstva između mjera mogu se preraspodijeliti ukoliko su raspoloživa u okviru druge mjere/mjera.